

Podejmowanie decyzji

Istotne decyzje dotyczące uczniów i uczennic są podejmowane w drodze konsultacji lub współdecydowania. Ważne dokumenty szkolne są konsultowane z reprezentantami uczniów i uczennic. Przedstawiciele i przedstawicielki młodzieży, kadry nauczycielskiej i rodziców spotykają się regularnie

WYZWANIA SZKOŁY DEMOKRACJI DO PODJĘCIA W TYM OBSZARZE:

Wybierzcie do realizacji **min. jedno wyzwanie**
– **coś, co do tej pory nie działało się w Waszej szkole!**

1. Ważną dla społeczności szkolnej decyzję podejmujemy w procesie współdecydowania, zgodnym z opisem w materiałach CEO (opis procedury w publikacji: „Szkoła demokracji. Praktyczny poradnik o współdecydowaniu w szkole.”)
2. Wybrany fragment przestrzeni szkolnej zostaje przeorganizowany przez uczniów i dla uczniów (np. stworzenie kącika wypoczynku, remont sal zgodnie z zaleceniami uczniów, mural na ścianie szkoły stworzony przez uczniów, itp.)
3. Wprowadzamy regularne (min. raz na miesiąc) spotkania klasowe przygotowane i prowadzone przez uczniów, służące rozmowie o bieżących sprawach z życia klasy.
4. Tworzymy – formalną lub nieformalną – radę szkoły, czyli organ w ramach którego regularnie spotykają się przedstawiciele SU, rady rodziców i rady pedagogicznej (jednocześnie), żeby dyskutować o bieżących sprawach szkoły.

Opis obszaru

Partycypacja społeczna lub obywatelska to koncepcja, która zakłada, że **udział wszystkich zainteresowanych osób w działaniach na rzecz wspólnego dobra lub w podejmowaniu decyzji ich dotyczących**, przynosi najlepsze efekty i wiele korzyści dla osób zaangażowanych. Przejawy partycypacji to wszelkiego rodzaju działania oddolne, inicjowane przez samych obywateli oraz obywatelki, a nie władzę.

Nowoczesne koncepcje demokracji zakładają, że bez udziału osób w podejmowaniu wspólnych decyzji, nie można zbudować silnego społeczeństwa obywatelskiego. Jednak, żeby obywatele i obywatelki byli przygotowani do odpowiedzialnego i kompetentnego współdecydowania, muszą być włączani w tego typu działania od najmłodszych lat. Szkoła jest

Projekt finansowany ze środków Ambasady Stanów Zjednoczonych

AMBASADA
STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI

idealnym miejscem, żeby uczyć w praktyce, jak przebiegają grupowe procesy podejmowania decyzji.

Bez partycypacji w szkole – czyli włączenia uczniów i uczennic w podejmowanie decyzji ich dotyczących – nie można również mówić o demokracji w szkole. Po pierwsze dlatego, że to właśnie w decydowaniu o samym sobie realizuje się demokracja, a po drugie – jeśli uczniowie i uczennice nie czują, że mają wpływ na życie szkoły, że ich zdanie jest brane pod uwagę – nie będą czuli potrzeby angażować się w jakiegokolwiek inne działania.

Partycypacja istnieje na wielu poziomach – może przybierać postać konsultacji lub współdecydowania, a jej podstawą jest skuteczne informowanie. Właściwie nie ma w szkole tematu, który nie mógłby zostać poddawany konsultacjom z uczniami i uczennicami, wiele kwestii może być przedmiotem współdecydowania.

Uważamy, że w szkole demokracji uczniowie i uczennice powinni wspólnie z nauczycielami i nauczycielkami podjąć decyzję w przynajmniej jednej istotnej kwestii rocznie. Decyzję tę należy również wprowadzić w życie.

Jeśli do tej pory podobne działania nie były prowadzone, zacznijcie od decyzji w sprawach nieskomplikowanych, ale bezpośrednio dotyczących jakiejś grupy uczniów i uczennic (np. co robimy w dzień wiosny? Jaki kolor powinny mieć ściany w naszej klasie? Wybór książek do zakupu dla biblioteki. Na jaki film chcemy iść do kina?). Rozstrzygnięcie tego typu spraw pozwoli Wam sprawdzić, co to znaczy demokracja, i w przyszłości zacząć podejmować kolektywnie decyzje również w kwestiach poważniejszych!

Ponadto, żeby zapewnić odpowiedni przepływ informacji, konieczne jest ustanowienie stałej formy spotkań przedstawicieli rodziców, nauczycieli/nauczycielek, dyrekcji i młodzieży, może być to udział w zebraniach rady szkoły, ale nie jest to wymagane.

Jakich obszarów może dotyczyć podejmowanie decyzji?

- tworzenie struktury samorządu uczniowskiego
- wybór rzecznika praw uczniów
- wybór opiekuna samorządu
- przeznaczenie środków z funduszy rady rodziców
- lista tematów projektów uczniowskich (w gimnazjum)
- sposób zagospodarowania placu przed szkołą
- wybór patrona szkoły
- dobór języków obcych
- organizacja zajęć pozalekcyjnych
- wprowadzenie mundurków
- wewnętrzny system oceniania
- program wychowawczy
- prace remontowe w szkole
- działania projektowe SU

Projekt finansowany ze środków Ambasady Stanów Zjednoczonych

- przyznawanie stypendiów
- krój mundurków
- wspólne wyjścia do kina/teatru
- plan zakupów książek do szkolnej biblioteki

Proste pomysły na wspólne podejmowanie decyzji możecie znaleźć tutaj: [VI LO w Radomiu](#), [Gimnazjum w Gójsku](#), [Gimnazjum w Rogowie](#), [Liceum Autorskie w Gdyni](#). Więcej o tym, jakie obszary życia szkolnego powinny być poddawane konsultacjom i współdecydowaniu, oraz jak takie działanie przeprowadzić krok po kroku, można przeczytać w naszej publikacji: [„Szkoła demokracji. Praktyczny poradnik o współdecydowaniu w szkole.”](#)

Na co zwracać uwagę?

Konsultacje i współdecydowanie to duże wyzwanie. Największym zagrożeniem jest pozorność, tzn. organizacja konsultacji, które nie są następnie brane pod uwagę przy podejmowaniu decyzji, opiniowanie spraw nieistotnych lub zmienianie oraz ignorowanie podjętych rozstrzygnięć, a także decydowanie przez podmioty zatwierdzające decyzję.

Żeby sprawdzić, jak te mechanizmy działają, i uniknąć zagrożeń zachęcamy do rozpoczęcia od spraw mniej istotnych i wymagających mniejszej wiedzy i zaangażowania od uczestników i uczestniczek (np. jak zagospodarować miejsce do odpoczynku/na jaki kolor pomalować korytarze), a dopiero potem podejmować decyzje w sprawach poważniejszych.

Pamiętajcie również o tym, że dobry proces konsultacji/współdecydowania to taki, w którym:

- Sprawa stanowiąca przedmiot współdecydowania jest ważna dla uczniów i uczennic
- wszystkie zainteresowane strony (uczniowie, uczennice, nauczyciele, nauczycielki i dyrekcja i jeśli to ich dotyczy – rodzice) osiągną **rzeczywiste porozumienie** w zakresie podejmowanej decyzji;
- wszyscy uczestnicy i uczestniczki procesu mają dostęp do **rzetelnej i wyczerpującej informacji** o procesie (zasadach i przebiegu) podejmowania decyzji, jak i o tym, czego ona dotyczy;
- forma współdecydowania jest **atrakcyjna i dostępna dla możliwie wielu osób** oraz dostosowana do potrzeb uczestników i uczestniczek;
- strony uczestniczą w procesie **na zasadzie partnerstwa** – głos każdego uczestnika/uczestniczki jest równy;
- **każdy może wziąć udział** w procesie konsultacji lub współdecydowania, wspólnie podjęta **decyzja jest wiążąca**.

Projekt finansowany ze środków Ambasady Stanów Zjednoczonych

DOBRA PRAKTYKA Z POLSKI

Dobra praktyka: Gimnazjum Publiczne z Oddziałami Integracyjnymi w Mircu

Co?

Współdecydowanie o stworzeniu systemu motywowania uczniów i uczennic do nauki

Dlaczego?

W szkole brakowało systemu motywowania dostosowanego do potrzeb uczniów i uczennic.

Co się działo krok po kroku?

1. Powstał zespół, którego celem było opracowanie nowego systemu motywowania do nauki – w jego skład weszły osoby reprezentujące uczniów, uczennice i nauczycieli, nauczycielki.
2. Rozpoczęto od zebrania opinii od społeczności szkolnej. Na korytarzu zawieszono sznurki z kartkami w kształcie chorągiewek. Wszyscy mogli wyrazić swoją opinię poprzez zapisanie na kartce odpowiedzi na pytanie „Co motywuje mnie do nauki?”.
3. Odpowiedzi zostały opracowane przez zespół, a następnie poddane konsultacjom klasowym. Uczniowie i uczennice dyskutowali o tym, które z pomysłów najbardziej im odpowiadają.
4. Opinie uzyskane w debatach w klasie zostały przeanalizowane przez zespół i na tej podstawie wybrano pomysły, które zostały wprowadzone w życie.
5. Wprowadzono następujące propozycje: immunitet uczniowski (dla osób uzyskujących min. 50 ocen bardzo dobrych i celujących – możliwość trzykrotnego zwolnienia z odpowiedzi i kartkówek); obniżenie średniej ocen, od której uczniowie i uczennice otrzymują nagrody; promowanie osiągnięć uczniów i uczennic w innych dziedzinach niż nauka, na specjalnej tablicy, żeby większa część młodzieży mogła być doceniona.

Jakie są mocne strony?

- Wykorzystanie różnorodnych metod zbierania opinii (flagi, dyskusje w klasach),
- zaangażowanie w podejmowanie decyzji całej społeczności szkolnej,
- współdecydowanie o temacie ważnym dla wszystkich uczniów i uczennic.

Projekt finansowany ze środków Ambasady Stanów Zjednoczonych

AMBASADA
STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI

DOBRA PRAKTYKA Z USA

Kto? New Caney High School, New Caney, Teksas

Co? Mural stworzony przez uczniów

Co roku uczniowie są odpowiedzialni za wygląd części przestrzeni szkolnej. Dyrekcja wybiera obszar (np. na zewnątrz), a uczniowie decydują w konsultacji z Dyrekcją co dokładnie i gdzie chcą zrobić. W zeszłym roku szkolny klub artystyczny stworzył mural.

Jak stworzyć mural w Waszej szkole?

1. Wyjdzie z inicjatywą. Porozmawiajcie z Dyrekcją i zapytajcie się czy realizacja tego pomysłu byłaby możliwa w Waszej szkole. Lepiej jeśli zaproponujecie konkretne miejsce na mural.
2. Po uzyskaniu zgody Dyrekcji zorganizujecie spotkanie, na którym zainteresowanym uczniom powiecie o pomysły. Jeśli w Waszej szkole działa klub artystyczny upewnijcie się, że do nich szczególnie dotarła informacja.
3. Zbierzcie fundusze. Przygotujcie wstępny kosztorys (przede wszystkim będą Wam potrzebne farby i pędzle) i zapytajcie się Dyrekcji, Rady Rodziców czy mogą pokryć koszty. Możecie też poszukać sponsorów.
4. Przygotujcie projekt muralu. Jeśli macie kilka pomysłów, możecie zorganizować głosowanie z udziałem wszystkich uczniów.
5. Wybierzcie termin – najlepiej jeśli to będzie weekend. Termin musi zatwierdzić Dyrekcja.
6. Możecie przygotować specjalne odsłonięcie muralu

Dlaczego warto to wprowadzić?

- Szkoła wspiera oddolne inicjatywy uczniów
- Uczniowie mogą samodzielnie zdecydować o przestrzeni szkolnej
- Możliwość wpływania na wygląd przestrzeni szkolnej sprawia, że uczniowie lepiej się w niej czują.

Projekt finansowany ze środków Ambasady Stanów Zjednoczonych

AMBASADA
STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI

DOBRA PRAKTYKA Z USA 2

Kto? Pittsfield Middle High School, Pittsfield, New Hampshire

Co? Wspólne podejmowanie decyzji

W szkole działa organ, w którego skład wchodzi dyrekcja, przedstawiciele nauczycieli, personelu szkolnego i (najliczniejsza grupa) przedstawiciel każdej klasy. Jest to organ, który wspólnie podejmuje najważniejsze decyzje. Jedną z decyzji była zmiana polityki dotycząca szkolnego kampusu – czyli zasad jakie obowiązują uczniów i nauczycieli gdy przebywają po za budynkiem szkoły, a na jej terenie. Nauczyciele chcieli więcej zasad, a uczniowie więcej wolności. Wspólnie doszli do porozumienia. Głos wszystkich uczniów został wzięty pod uwagę, dzięki repertentom klasy, którzy na bieżąco włączali klasę w proces podejmowania decyzji.

Inne decyzje, które wspólnie podjęli dotyczyły min. mundurków szkolnych, zmiana procedur i zasad w szkole, kryteriach oceniania, planu lekcji.

Co się działo krok po kroku przy zmianie zasad na kampusie szkoły?

1. Każdy przewodniczący poprosił uczniów ze swojej klasy o zapoznanie się z dotychczasowymi zasadami.
2. Uczniowie przygotowali ankietę aby zebrać informacje zwrotne od wszystkich uczniów.
3. Na pierwszym spotkaniu dotyczącym tej sprawy uczniowie zaprezentowali wyniki ankiet. Głos uczniów stał się punktem wyjścia do rozmowy. Następnie nauczyciele przedstawili jak widzą daną kwestię. Kolejno odbyła się burza pomysłów (prowadzona przez ucznia, tak jak każde spotkanie), w której wszyscy wymieniali wady i zalety obecnych zasad.
4. Listę wad i zalet każdy przewodniczący zaprezentował swojej klasie i każdy mógł do niej dodać coś od siebie.
5. Potem na spotkaniu skupiono się na wadach. Ustalili, że nie chcą zmienić wszystkich zasadach, jedynie poprawić kilka. W tym celu powstały komisje, których zadaniem było opracowanie nowych rozwiązań.
6. Rozwiązania zaprezentowano na kolejnym spotkaniu i każdą poprawkę głosowano – jeśli miała więcej niż połowę głosów została zatwierdzana.

Dlaczego warto to wprowadzić?

- Uczniowie współdecydują o każdej sprawie ich dotyczącej
- Dzięki zaangażowaniu przewodniczących klas wszyscy uczniowie są włączeni w podejmowanie decyzji
- Uczniowie prowadzą spotkania i każdy ma równy głos.

Projekt finansowany ze środków Ambasady Stanów Zjednoczonych

